

Grundlagsutskottets betänkande nr 28 med anledning av regeringens proposition med förslag till lag om ändring av 1 § självstyrelselagen för Åland

Riksdagen har genom protokollsutdrag av den 21 september 1984 remitterat ovan nämnda proposition nr 123 till grundlagsutskottet. Med anledning av ärendet har utskottet hört lagstiftningsrådet Nils Wirtanen vid justitieministeriet, lantrådet Folke Woivalin och kanslichefen Göran Lindholm vid Ålands landskapsstyrelse, professorn Mikael Hidén, professorn Antero Jyränki och professorn Ilkka Saraviita. Grundlagsutskottet har behandlat ärendet och anför vördsamt följande.

I regeringens proposition föreslås att stadgandet i 1 § 2 mom. självstyrelselagen för Åland av den 28 december 1951 (670/51) ändras så att däri beaktas den justering av gränslinjen på skäret Märket i Ålands hav som företogs vid gränsöversynen mellan Finland och Sverige, vilken undertecknades den 1 november 1922 i Helsingfors. Enligt 44 § självstyrelselagen för Åland kan stadgandena i lagen inte ändras, förklaras eller upphävas eller från dem avvikelse göras på annat sätt än med landstingets bifall och i den ordning som om grundlag är stadgat.

I gällande självstyrelselag för Åland definieras landskapet Ålands område som Ålands län sådant det var den 7 maj 1920, då lagen om självstyrelse för Åland trädde i kraft. Landskapets gräns följde riksgränsen i Åland hav, som bestämdes genom fredstraktaten mellan Ryssland och Sverige i Fredrikshamn den 17 september 1809 och gränsregleringstraktaten av den 20 november 1810. Vid en justering av gränsregleringen år 1888 fixerades demarkationslinjen i Ålands hav. Enligt justeringen och den topografiska beskrivningen gick gränslinjen över mittpunkten av skäret Märket. I överenskommelsen mellan Ryssland och Sverige ingick inte några närmare bestämmelser om gränsen på Märket. Den gängse tolkningen av överenskommelserna mellan dessa länder är att gränsen på Märket utgörs av en linje, som delar det i två delar över dess mittpunkt.

I samband med en översyn av riksgränsen mellan Finland och Sverige åren 1981 och 1982, som undertecknades i Helsingfors den 1 november 1982, har riksgränsen på skäret Märket i Ålands hav bestämts och markerats så att den följer en bruten linje genom skärets mittpunkt. Området kring fyren vilket tillhör Finska staten och förvaltas av sjöfartsstyrelsen kommer att höra till Finland, medan ett område av motsvarande storlek, ca 0,39 hektar, på den östra delen av skäret tillfaller Sverige. Riksdagen har den 12 juni 1984 gett sitt samtycke till gränsjusteringen. Avsikten är att godkännandet av gränsjusteringen skall bekräftas genom notväxling mellan Finland och Sverige, sedan också Sveriges riksdag har samtyckt till gränsdragningen.

Grundlagsutskottet anser att den föreslagna lagändringen är behövlig och med beaktande av den hittills i saken iakttagna beslutsprocessen ändamålsenlig. Därför tillstyrker utskottet lagförslaget som enligt sin ingress skall behandlas i den ordning som är stadgad i 67 § riksdagsordningen. Vid behandlingen av lagförslaget fäste utskottet dock avseende vid att stadgandet om landskapets område i 1 § självstyrelselagen för Åland är en norm med klar intern betydelse för riket. Där- emot fastställer paragrafen inte Finlands riksgräns och i vilken ordning beslut om ändringar av gränsen skall fattas. Enligt stadgandena i regeringsformen och riksdagsordningen är det republikens president och riksdagen som bestämmer om riksgränsen eller överlåtelse eller övertagande av områden var som helst vid riksgränsen. Till den del som landskapets gräns sammanfaller med Finlands riksgräns är det dock ändamålsenligt att beakta gränsjusteringen även utgående från självstyrelselagstiftningen för Åland. Gränsjusteringen, genom vilken det område som fastställs för landskapet i självstyrelselagen för Åland de facto ändras, medför en förpliktelse att behandla ändringen av landskapets gräns i den ordning som stadgas i självstyrelselagen. Således är änd-

ringen av självstyrelselagen för Åland ett resultat av justeringen av riksgränsen och avsikten med den är att konstatera att landskapet Ålands gräns har förändrats.

Hänvisande till det som anförts ovan föreslår grundlagsutskottet vördsamt

att lagförslaget i regeringens proposition skall godkännas utan ändringar.

Helsingfors den 13 november 1984

I den avgörande behandlingen av ärendet har deltagit ordföranden Löyttyniemi, medlemmarna Eenilä, Jansson, Kivistö, Kärhä, Louekoski, Mu-

Samtidigt föreslår utskottet vördsamt

att Riksdagen beslutar behandla lagförslaget i den ordning som stadgas i 67 § riksdagsordningen.

roma, Nieminen, Skinnari och Zyskowicz samt suppleanterna Arranz och Rajamäki.